

Simpel funktionsmåling

November 2007

OUH
Odense
Universitetshospital

Sygehus Fyn

Simpel funktionsmåling

Beskrivelse af funktionsniveau indgår i alle behandlings- og støttesituationer både på sygehuse og i kommuner. „Hvordan klarer du hverdagen? Kan du gå på trapper? Hvordan er dit helbred?“ For at sikre samarbejde på tværs af sektorer er det nødvendigt, at man beskriver funktion på samme måde. En samling af veldokumenterede og praktisk brugbare vurderinger er af Odense Universitetshospital og Sygehus Fyn samlet til dette formål og har været anvendt i flere år. Samlingen kaldes: Simpel funktionsmåling.

Denne folder beskriver kort funktionsmålingerne. Samtidig er der udgivet en DVD med detaljeret information og introduktion til Simpel funktionsmåling, som den udføres i praksis. DVD'en indeholder også det skemamateriale, der anvendes ved funktionsmåling.

Funktionsmåling - derfor

I forbindelse med et behandlingsforløb, genoptræning eller rehabilitering vil flere fagpersoner som regel være involveret, og ofte vil de repræsentere forskellige fag og forskellige sektorer. I den situation er det afgørende både for patienten og for samarbejdet, at man taler samme sprog.

Funktionsmålinger indgår som et redskab i en samlet samarbejdsstrategi. Hensigten er at undgå lange prosatekster og en mangfoldighed af forskellige test, skalaer m.m. på områder, som kan dækkes ved fælles brug af udvalgte og veldokumenterede metoder.

Tre typer vurderinger

Simpel funktionsmåling omfatter tre typer af vurderinger, som alle gennemføres ved hjælp af forskningsbaserede målinger eller test:

- Personens egenvurdering
- En samlet faglig vurdering
- Standardiserede funktionstest

De tre former for vurderinger er kort beskrevet på de følgende sider.

Fra prosa til præcision

Traditionelt har man beskrevet funktionsniveau i prosa, for eksempel ved afslutningen af en indlæggelse i form af en plejereport, eller som en terapeutstatus ved afslutningen af et træningsforløb.

Gennem de sidste 30-40 år er der udarbejdet adskillige skalaer, test eller indeks, der har til formål at gøre de ret subjektive beskrivelser så objektive som muligt. Det er imidlertid de færreste af disse metoder, der er undersøgt særlig grundigt. I mange tilfælde er de kun blevet brugt af dem, der har udviklet dem.

I de senere år har udviklingstendensen været, at man søger at udtrykke patientens sundhed og livskvalitet på en almenyldig måde og gerne baseret på så få spørgsmål som muligt.

Et udviklingsprojekt mellem det daværende Fyns Amt og de fynske kommuner førte i 2001 til fastlæggelse af fælles metoder ved funktionsmålinger. Formålet var, at alle involverede skulle kunne anvende den samme form for funktionsmåling.

Det er det fynske udviklingsprojekt, „Funktionsmåling Fyn“, der ligger til grund for denne samling af fælles funktionsmålinger, der nu anvendes i Region Syddanmark.

Måling og test

Tre funktionsmålinger		Seks former for test
Egenvurdering		Global helbreds-vurdering og EuroQol EQ-5d
Samlet faglig vurdering		Barthel-20
Funktionstest	Fysiske test:	Tandem balancetest Gentaget oprejsning fra stol Timed - Up&Go OMC-test
	Kognitiv test:	

Egenvurdering

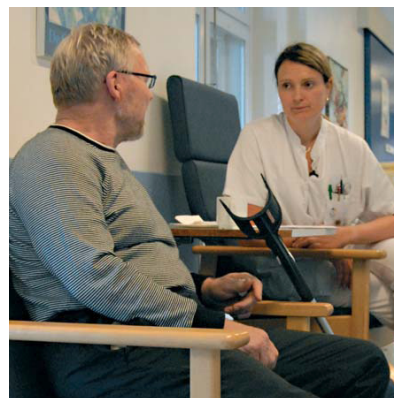
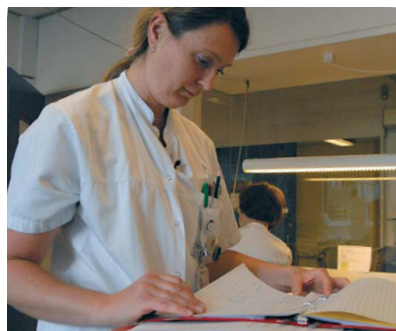
Global helbreds-vurdering og EuroQol EQ-5d

Patienten besvarer en række konkrete spørgsmål om generel oplevelse af helbredstilstand, smerter, evne til at gå omkring, evne til at klare personlig hygiejne og at tage tøj på og af, evne til at udføre sædvanlige aktiviteter både privat og erhvervs-mæssigt. Desuden får patienten spørgsmål om sit psykiske velbefindende med hensyn til angst og depression. Svarene kan omregnes til en talværdi, der udtrykker samlet livskvalitet.

Samlet faglig vurdering

Barthel-20

Patientens funktionsniveau vurderes ved Barthel-20 ud fra alle tilgængelige oplysninger - observationer, tværfaglig dialog, oplysninger

fra patienten, pårørende etc. Fokus er på, hvad patienten gør - også gerne med optimal brug af hjælpemidler. Hvis patienten f.eks. selv kan spise sin mad med bestik, når bare maden er inden for rækkevidde, er han eller hun selvhjulpnen og opnår maksimalt pointtal i denne kategori.

Øvrige kategorier er badning, personlig hygiejne, toiletbesøg, blærekontrol, tarmkontrol, af- og påklædning, flytning fra seng til stol og tilbage, mobilitet inden døre og trappegang. Summen af point angiver, hvilket niveau patienten er på. Nul point angiver, at patienten er helt afhængig af hjælp, og tyve point angiver, at patienten er helt selvhjulpnen.

Fysiske funktionstest

Af udstyr kræves alene målebånd, en stol og et stopur med sekundvisning.

I de næste afsnit følger en kort beskrivelse af testene. Den præcise beskrivelse af, hvordan testene udføres, findes på DVD'en.

Tandem balancetest

Ved tandem-testen vurderes patientens balancsevne i tre positioner: stående med samlede ben, i semitandem og i fuld tandem (se tegning side 6). I hver position skal personen kunne holde balancen i 10 sekunder. Klarer patienten at stå med samlede ben, går man videre til semitandem og - hvis patienten også klarer denne - til fuld tandem. I modsat fald stopper man testen. Resultatet opgøres i antal sekunder fra 0 til 30.

Timed - Up&Go

I Timed - Up & Go-testen måles den tid, det tager, når personen skal rejse sig fra en almindelig stol med armlæn, gå tre meter, vende om, gå tilbage og sætte sig på stolen igen. Hvis personen normalt bruger rollator eller stok, skal det også være tilfældet ved testen. Resultatet opgøres i antal sekunder.

Gentaget oprejsning fra stol

Denne test måler patientens udholdenhed og viser, i hvilket omfang den pågældende kan rejse sig selvstændigt. Patienten sætter sig på en stol med armene over kors foran brystet. En stol med armlæn benyttes, hvis patienten kun kan rejse sig op ved hjælp af armlæn. I løbet af 30 sekunder skal patienten rejse sig fra stolen og sætte sig igen, så mange gange som det er muligt.

Kognitiv test

En hurtig umiddelbar vurdering af kognitivt niveau er væsentligt i flere situationer. Det kunne være afklaring af, om en person kan forstå en instruktion i en særlig genoptræningsrutine, om personen kan klare sig selv alene, ved tegn på konfusion m.v. Hvis en person viser lav kognitiv funktion, bør det lede til gentagne og grundigere undersøgelser efter et stykke tid.

Der er ikke tale om en demenstest, men blot en vurdering af det aktuelle kognitive niveau.

OMC-test

Testen giver overblik over hukommelse og koncentrationsevne samt evnen til at løse lettere opgaver.

Intervieweren introducerer testen og stiller et spørgsmål ad gangen. Patienten skal ikke have at vide, om svaret er rigtigt eller forkert. Testen indeholder orienteringsspørgsmål om konkrete fakta som aktuelt år og måned, gentagelse af en sætning, opgaveløsning - hvor patienten skal tælle baglæns og nævne årets måneder bagfra - og hukommelsesøvelse, hvor patienten skal gentage sætningen fra tidligere i testen. Resultatet opgøres i point, fra 0 til 28 point.

DVD'en „Simpel funktionsmåling“

I efteråret 2007 er der udgivet en DVD med detaljeret information og instruktion i udførelsen af funktionsmålingerne i praksis.

DVD'ens indhold:

- Introduktion
- Præsentation af de tre vurderinger der indgår i Simpel funktionsmåling
- Gennemgang af samlet faglig vurdering med Barthel-20 indeks
- Fem eksempler på interview til egen-vurdering og fysiske test
- To intervieweksempler på den kognitive OMC-test i praksis

DVD'en indeholder også det skemamateriale, der skal anvendes ved vurderingerne.

Vil du selv udføre test, så følg de præcise skriftlige vejledninger på DVD'en eller hjemmesiden.

Opdaterede oplysninger findes på www.ouh.dk/simpelfunktion herunder mulighed for at hente pjece, DVD-grundmateriale og litteraturlister med henvisning til den forskning, der danner baggrund for materialet.

DVD'en rekvireres fra Ulykkes Analyse Gruppen, uag@ouh.regionssyddanmark.dk eller tlf. 6541 2283.

Mere at vide

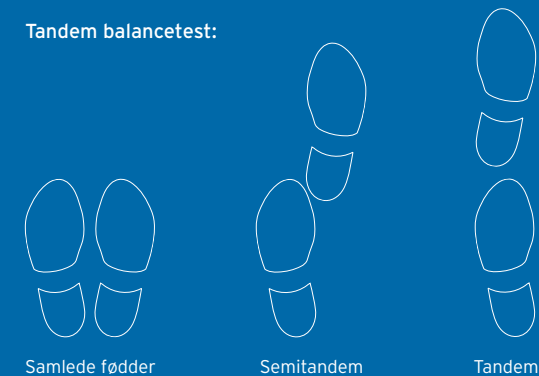
I optagelser til DVD'en medvirker frivillige enkeltpersoner fra Fyn samt personale fra Odense Kommune, Neurorehabiliteringen ved Sygehus Fyn Ringe og Odense Universitetshospital. Indholdet er planlagt af deltagende personale fra Odense Kommune, Neurorehabiliteringen ved Sygehus Fyn Ringe og Odense Universitetshospital.

Billed- og videomateriale er produceret af Fjernsynsforeningen, Odense.
Tekstredigering: arkitekt kommunikation.

Materialet citeres som: Lauritsen J. Simpel funktionsmåling - instruktionsmateriale (DVD og pjece). OUH, 2007. ISBN 978-87-992241-0-4.

Copyright: Materialet må frit kopieres til privat og institutionsmæssig brug, inkl. DVD, men ikke gøres til genstand for kommerciel handel. Henvendelse med henblik på visning i offentlige tv-kanaler rettes til: Ulykkes Analyse Gruppen, uag@ouh.regionssyddanmark.dk eller tlf. 6541 2283.

Tandem balancetest:

regionssyddanmark.dk

Ortopædkirurgisk afd. O
Odense Universitetshospital
Sdr. Boulevard 29
5000 Odense C
Tlf. 6541 2283
uag@ouh.regionssyddanmark.dk

Region Syddanmark